

İlgili Kanun / Madde
6100 S. HMK/291

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/1397
Karar No. 2025/4598
Tarihi: 20.05.2025

- KEŞİF MAHALLİNDE YETKİSİZ KİŞİNİN BULUNMASI
- YETKİSİZ KİŞİNİN VERİLERE ULAŞMASININ ENGELLENMESİNİN KEŞFE YÖNELİK ENGELLEME OLARAK KABUL EDİLEMEYECEĞİ

ÖZETİ: Antalya 8. İş Mahkemesinin 2022/6 sayılı değişik iş dosyasında yapılan keşfi davalı işverenin kasıtlı olarak engellediği ve bu itibarla 6100 sayılı Kanun'un 291/2 hükmüne göre davacının prim alacağı iddiasını ispat ettiği değerlendirilerek iddia doğrultusunda 30.000 Euro tutarında prim alacağının kabulüne karar verilmiş ise de söz konusu keşifte davacının satış ve komisyon verilerinin bulunduğu "Bitrix24 CRM" adlı programdan teknik anlamda asıl anlayan kişinin davacı tanığı olarak da dinlenen Ö.Ö. olduğu ve bu şahsın resmi bir görevlendirme yapılmadan tamamen yetkisiz bir şekilde mahkeme heyeti ile birlikte keşif mahallinde bulunduğu, keşfe katıldığı, davalı işverenin bilgisayar sistemine de girerek bir kısım verilere ulaştığı anlaşılmaktadır. Böyle bir durumda davalının, hâkim tarafından bilirkişi olarak görevlendirilmeyen ve esasen keşif mahallinde bulunmaması gereken bir kişiye karşı, işletme sırlarının açığa çıkmaması ve işletme menfaatinin zarar görmemesi amacıyla, yukarıda sözü edilen davranışlarda bulunması 6100 sayılı Kanun'un 291. maddesi bağlamında keşfe karşı koyma olarak nitelendirilemez. Aksine, keşif mahallinde bulunup

birlikçi ile birlikte işverenin bilgisayar sistemine girdiği sabit olan davacı tanığı Ö.Ö'nün beyanı karşısında, değişik iş dosyasındaki keşif usulüne uygun şekilde gerçekleştirilmediği açıkça ortadadır. Açıklanan nedenlerle somut olayda 6100 sayılı Kanun'un 291/2 hükmünün uygulanması mümkün değildir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin 01.10.2019 tarihinden iş sözleşmesinin işverence haksız feshedildiği 03.03.2021 tarihine kadar davalı işyerinde gayrimenkul satış danışmanı olarak çalıştığını, alacaklarının ödenmesi için istifa dilekçesi imzalaması gerektiği zira işyerinde prosedürün bu şekilde olduğu söylenerek istifa dilekçesi alındığını, çalıştığı süre içerisinde ödenmeyen toplam 30.000 Euro prim alacağı olduğunu ve bu davada delil elde etme amacıyla işverenin muhasebe kayıtlarında kullanılan "Bitrix24 Tekçe CRM" programında yer alan bakiye 30.000 Euro prim alacağının tespiti amacıyla delil tespiti talebinde bulduklarını ve Antalya 8. İş Mahkemesinin 2022/6 sayılı değişik iş dosyası üzerinden Mahkeme heyetiyle birlikte işyerine keşfe gidildiğini, keşif esnasında işyerini temsilen bulunan kişilerin telefonla birileri ile aralıksız görüşme yaparak anlık olarak keşfi aktardıklarını, belli bir süre keşfe başlatılmadan orada bekletildiklerini, program kullanımının birlikçi erişimine açılmasının ardından müvekkilinin yaptığı bazı taşınmaz satış listesi bilgilerine ulaşıldığını, komisyon ve satış miktarlarının alınacağı yere girildiği esnada ise programa erişimin sistem üzerinden kısıtlandığını ve bu yönde birlikçi tarafından tutanak tutulduğunu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) keşfe katılma zorunluluğu başlıklı 291. maddesinin ilgili kısımlarında "(1) Taraflar ve üçüncü kişiler keşif kararının gereğine uymak ve engelleyici tutum ve davranışlardan kaçınmak zorundadırlar. (2) Keşif yapılmasına taraflardan birinin karşı koyması hâlinde, o kimse ispat yükü kendisine düşen taraf ise bu delilden vazgeçmiş; diğer taraf ise iddia edilen vakıyı kabul etmiş sayılır. Şu kadar ki, hâkim duruma ve karşı koyma sebebine göre bu hükmü uygulamayabilir..." denildiğini ve bu hüküm çerçevesinde delil tespitine konu vaka olan prim alacağının kabul edilmiş sayılacağından kuşku duyulmaması gerektiğini iddia ederek kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, ulusal bayram ve genel tatil ücreti, yıllık izin ücreti ile prim alacağının davalıdan tahsilini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı cevap dilekçesinde; davacının kendine ait bir işyeri açmak adına kendi isteği ile el yazılı istifa dilekçesi imzalayarak işyerinden istifa etmek suretiyle ayrıldığını, yapılan delil tespitinde hukuki yarar bulunmadığını, delil tespiti işlemi kabul etmediklerini kaldı ki keşif sonucunda herhangi bir delil de elde edilemediğini, keşif sonucu düzenlenen 23.01.2023 tarihli bilirkişi raporunda "..14.10 sularında keşif incelemesi firmanın yetki kaldırması sebebiyle sonlandı..." şeklindeki tespitin maddi gerçeğe aykırı olduğunu çünkü, arama el koyma şeklinde yapılan sözde delil tespiti ve keşif sırasında müvekkili Şirketin kontrolü dışında, muhtemelen yetkisiz ve yetersiz keşif bilirkişisinin hatalı uygulaması sonucunda gerçekleşen bir teknik arıza nedeniyle bir sorun yaşanmış olup bilirkişi raporunun bu yönüyle denetime elverişsiz bir rapor olduğunu, bu nedenle tespit dosyasında tanzim edilen bilirkişi raporuna da itibar edilmesinin mümkün olmadığını, davacının tüm prim alacaklarının, ulusal bayram ve genel tatil ücretlerinin ödendiğini, davacı tarafca tüm yıllık izinlerin kullanıldığını savunarak davanın reddini talep etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davalı tarafca ibraz edilen istifa dilekçesinde fesih sebebinin yazılı olmadığı, bu hususun davacı lehine değerlendirildiği, davalıdan alacağının da bulunduğu tespit edilmesi nedeniyle davacının iş sözleşmesini haklı nedenle feshettiği kanaatine varıldığı, ödenmeyen yıllık izin ücret alacağının bulunduğu, ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalıştığı davacı tarafca ispatlanmadığı, prim alacağının değerlendirilmesi noktasında ise Antalya 8. İş Mahkemesinin 2022/6 sayılı değişik iş dosyasında yapılan keşif sonrası düzenlenen tutanağa göre bilirkişinin kayıtları incelemesinin davalı tarafca kasıtlı olarak engellendiği, yargılama esnasında Mahkeme mübaşiri ile bilirkişinin tanık olarak dinlendiği ve beyanlarında bu durumu teyit ettikleri, sonuç olarak davalının kasıtlı olarak keşfi engellemesi, yapılan ihtara rağmen bilgisayar kayıtlarının orijinalini sunmaması ve Antalya 8. İş Mahkemesinde görev alan bilirkişinin beyanları ile tüm dosya kapsamı dikkate alınarak 6100 sayılı Kanun'un 291/2 hükmü gereği davacının prim alacağı iddiasını ispat ettiği ancak ihbar tazminatı, ulusal bayram ve genel tatil ücret alacaklarının reddi gerektiği gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine; Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davalının istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili temyiz dilekçesinde;

1. Delil tespiti işleminin hukuken yok hükmünde olduğunu, keşfe katılan hâkim ve mahkeme heyeti ile davacının arkadaşı olan kişinin yetkisiz bir şekilde müvekkili Şirketin ofisine çalışanların iradesini sakatlayarak girdiklerini, hâkim ve diğer kişiler hakkında Hakimler ve Savcılar Kurulu ile Cumhuriyet Savcılığına şikayette bulunulduğunu ve haklarında soruşturma başlatıldığını, gerçek bilirkişi İ.T. yerine davacının arkadaşı olan Ö.Ö.'nün bilgisayar başında olduğunu, yetkisiz bu kişi tarafından bilgisayar kurcalanırken sistem çökmesi olayından dahi müvekkili Şirketin sorumlu tutulmaya çalışıldığını, davacının arkadaşı olan bir kişinin bilirkişi olarak müvekkiline tanıtıldığını ve bu durumun bizzat mahkemede tanık olarak dinlenen Ö.Ö. tarafından da ikrar edildiğini,

2. Davacının kendi el yazısı ile yazdığı dilekçe ile işyerinden istifa ederek ayrıldığını,

3. Yıllık izin formları ile prim ödeme makbuzlarının yargılamada dikkate alınmadığını,

4. Delil tespitine ilişkin değişik iş dosyasının yargılama giderlerinin müvekkilinden talep edilemeyeceğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, iş sözleşmesinin feshi ve buna bağlı olarak davacının kıdem tazminatına hak kazanıp kazanmadığı ile prim alacağının ispatı, yıllık ücretli izin ve yargılama giderleri noktasında toplanmaktadır.

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Fesih bildirimini tek taraflı bir irade beyanı olup bu beyan, belirsiz süreli iş sözleşmelerinde süre verilerek sözleşmenin sona erdirilmesinde kullanılabileceği gibi belirli ya da belirsiz süreli sözleşmelerin haklı nedene dayanarak, işçi veya işveren tarafından süre verilmeksizin sona erdirilmesinde de kullanılmaktadır. Bu nedenle iş sözleşmelerinde fesih bildirimini sözleşmeyi belirli bir sürenin geçmesiyle ya da derhâl sona erdiren, karşı tarafa yöneltilmesi gerekli tek taraflı bir irade beyanı olup muhataba ulaşması ile sonuç doğurur. İş sözleşmelerinde fesih bildiriminde bulunma hakkı, kural olarak her iki tarafa da tanınmıştır. Hukuki niteliği itibarıyla fesih bildirimini, yenilik doğuran bir hak olup beyanın karşı tarafa ulaşması ile sonuç doğurur; bu nedenle karşı tarafın kabulüne gerek yoktur. Hukuk sistemimizde feshin işçi veya işveren tarafından yapılmasına bağlanan hukuki sonuçlar farklı olduğundan fesih bildiriminin kimin tarafından gerçekleştirildiğinin belirlenmesi önem taşımaktadır. Yine iş sözleşmesinin her iki tarafça feshedilmiş olması hâlinde de ilk önce kimin tarafından feshedildiğinin ortaya konulması gerekmektedir (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 19.09.2018 tarihli ve 2015/22-3097 Esas, 2018/1339 Karar sayılı ilâmı).

İşçinin haklı bir nedene dayanmadan ve bildirim öneli tanımaksızın iş sözleşmesini feshi, istifa olarak değerlendirilmelidir. İstifa iradesinin karşı tarafa ulaşmasıyla birlikte iş ilişkisi sona erer.

İşçinin istifa dilekçesindeki iradesinin fesada uğratılması da sıkça karşılaşılan bir durumdur. İşverenin tazminatların derhâl ödeneceği sözünü vererek ve benzeri baskılarla işçiden yazılı istifa dilekçesi vermesini talep etmesi ve işçinin buna uyması hâlinde, gerçek bir istifa iradesinden söz edilemez. Bu hâlde feshin işverence gerçekleştirildiği kabul edilmelidir.

Somut uyuşmazlıkta davacı, iş sözleşmesinin işverence feshedildiğini ancak alacaklarının ödenebilmesi için prosedür gereği istifa dilekçesi vermesi gerektiğini söylediğini, bu nedenle kendisinden istifa dilekçesi alınarak işine son verildiğini ileri sürmüştür. Dosya içerisinde davacının imzasını taşıyan 03.03.2021 tarihli el yazılı istifa dilekçesinde davacının "...03.03.2021 tarihi itibarı ile istifa ederek ayrılmak istiyorum. Gereğinin yapılmasını arz ediyorum." dediği görülmektedir. İşverence düzenlenen işten ayrılış belgesinde ayrılma sebebi "kod 3" (istifa) olarak gösterilmiştir. Yargılama sırasında dinlenen davacı tanıklarından H.K. "Davacı kendi işini yapmak istiyordu ve içerde kalan birikmiş olan prim alacakları vardı. Bu nedenle kendisi işten ayrıldı...Ben prim alacağımı alabilmek için istifa dilekçemi imzaladım ancak prim alacağımı alamadım. Davacıya da aynı şekilde prim alacağını alabilmesi için istifa dilekçesi imzalatmışlar..." şeklinde beyanda bulunmuştur.

Dosya kapsamındaki delil ve belgeler ile davacı tanığının anlatımı birlikte değerlendirildiğinde; davacının alacaklarının verilmesi şartı ile zorla, baskı altında istifa dilekçesi imzalatıldığı yönündeki iddiasını ispat edemediği anlaşılmaktadır. Ayrıca her ne kadar Mahkemece iş sözleşmesinin davacı tarafça haklı nedenle feshedildiği sonucuna varılmış ise de, gerek istifa dilekçesinin içeriği ve dava dilekçesinde yer alan feshe yönelik iddialar gerekse davacının 03.03.2021 tarihli istifa dilekçesinden iki yılı aşkın bir süre geçtikten sonra işbu davayı açtığı dikkate alındığında feshin haklı nedene dayandığının kabulü yerinde değildir. Şu hâlde iş sözleşmesinin davacının istifası ile sona erdiği kabul edilerek kıdem tazminatının reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekildeki gerekçe ile kabulü hatalıdır.

3. Taraflar arasındaki bir diğer uyuşmazlık, delil tespiti amacıyla işyerinde gerçekleştirilen keşfin usulüne uygun olup olmadığı ve buna bağlanan hukuki sonuçlara ilişkindir.

Somut olayda davacı tarafça işbu davadan önce prim alacağı bakımından delil tespiti talebinde bulunulduğu ve Antalya 8. İş Mahkemesinin 2022/6 sayılı değişik iş dosyası ile 26.12.2022 tarihinde davalıya ait işyerinde keşif yapılmak suretiyle tespit yapıldığı, tespit tutanağına göre keşif esnasında hâkim, kâtip, bilirkişi, mübaşir, tespit isteyen vekili ile işveren muhasebecisi ve iki adet işveren vekilinin işyerinde hazır bulunduğu görülmüştür. Keşif tutanağında bilişim uzmanı bilirkişi İ.T. tarafından, keşif esnasında tespite konu kayıtlar incelenirken satış listesinin alındığı, komisyon ve satış miktarlarının alınacağı esnada sistem üzerinden

inceleme yetkisinin kısıtlandığı beyan edilmiştir. Keşif sonrası bilirkişi tarafından düzenlenen teknik raporda ise sisteme erişim sağlandığı, sistemde verilere ulaşıldığı anda inceleme yapılan kullanıcının yetkilerinin kısıtlandığı ve firmanın yetki kaldırması sebebiyle keşfin sonlandırıldığı belirtilmiştir.

Yargılama esnasında dinlenen davacı tanıklarından Ö.Ö, kendisinin davalıya ait işyerinde çalışmadığını, davacıya gayrimenkul işi ile ilgili program eğitim desteği verdiğini, delil tespiti keşfinde kendisinin de bulunduğunu, "Bitrix24 CRM" programı yetkililerinden biri olduğunu, bu nedenle bilirkişi haricinde uzman olarak bulunduğunu, bilirkişiyle birlikte programa baktıklarını, davacıya ait liste gördüklerini, ekran görüntülerini almaya çalışırken sistem yetkisinin engellendiğini beyan etmiştir.

İlk Derece Mahkemesince davalı tarafça prim sistemine ilişkin program kayıtlarının orjinalleri sunulmadığından kayıtlarda oynama yapılıp yapılmadığı ile toplam prim miktarına ilişkin bilirkişi incelemesi yaptırılmadığı, tanık olarak dinlenen ve delil tespiti dosyasında bilirkişilik görevi yapan İ.T'nin kayıtlar ibraz edilse bile bu aşamadan sonra kayıtların ne zaman oluşturulduğunun tespiti ve üzerinde sonradan oynama yapılıp yapılmadığının belirlenemeyeceğini beyan ettiği, Antalya 8. İş Mahkemesinin 2022/6 sayılı değişik iş dosyasında yapılan keşfi davalı işverenin kasıtlı olarak engellediği ve bu itibarla 6100 sayılı Kanun'un 291/2 hükmüne göre davacının prim alacağı iddiasını ispat ettiği değerlendirilerek iddia doğrultusunda 30.000 Euro tutarında prim alacağının kabulüne karar verilmiş ise de söz konusu keşifte davacının satış ve komisyon verilerinin bulunduğu "Bitrix24 CRM" adlı programdan teknik anlamda asıl anlayan kişinin davacı tanığı olarak da dinlenen Ö.Ö. olduğu ve bu şahsın resmi bir görevlendirme yapılmadan tamamen yetkisiz bir şekilde mahkeme heyeti ile birlikte keşif mahallinde bulunduğu, keşfe katıldığı, davalı işverenin bilgisayar sistemine de girerek bir kısım verilere ulaştığı anlaşılmaktadır. Böyle bir durumda davalının, hâkim tarafından bilirkişi olarak görevlendirilmeyen ve esasen keşif mahallinde bulunmaması gereken bir kişiye karşı, işletme sırlarının açığa çıkmaması ve işletme menfaatinin zarar görmemesi amacıyla, yukarıda sözü edilen davranışlarda bulunması 6100 sayılı Kanun'un 291. maddesi bağlamında keşfe karşı koyma olarak nitelendirilemez. Aksine, keşif mahallinde bulunup bilirkişi ile birlikte işverenin bilgisayar sistemine girdiği sabit olan davacı tanığı Ö.Ö'nün beyanı karşısında, değişik iş dosyasındaki keşfin usulüne uygun şekilde gerçekleştirilmediği açıkça ortadadır. Açıklanan nedenlerle somut olayda 6100 sayılı Kanun'un 291/2 hükmünün uygulanması mümkün değildir.

Her ne kadar davacının iş sözleşmesinde prim alacağına yönelik bir düzenleme bulunmaması ise de davacı ve davalı ile her iki tarafın tanık beyanları ve tüm dosya kapsamına göre davacının yaptığı satışlar üzerinden belli bir oran karşılığı prim aldığı hususunda uyuşmazlık bulunmamaktadır. Davacı dava dilekçesinde çalıştığı süre içerisinde ödenmeyen toplam 30.000 Euro prim alacağı olduğunu iddia ederek sadece toplam bir tutar belirlemek suretiyle talepte

bulunmuştur. Mahkemece öncelikle davacı tarafın talep konusu alacak ile ilgili olarak hangi dönemden, hangi satış veya satışlardan ne miktarlarda prim alacağı olduğunu açıklaması istenmeli, daha sonra davalı işyerinde uzman bir bilgisayar mühendisi ile "Bitrix24 CRM" isimli program konusunda uzman bir teknik bilirkişi eşliğinde keşif yapılarak bilgisayar kayıtları ve "Bitrix24 CRM" sistemi üzerinde inceleme yaptırılmalıdır. Bu inceleme kapsamında sistemde yer alan davacıya ait verilere işverence müdahalede bulunulup bulunulmadığı, sisteme uzaktan erişim sağlanmasının, sisteme yapılan veri girişlerini değiştirmenin ya da silmenin mümkün olup olmadığı da araştırılarak davacının satış ve komisyon miktarlarının tespiti ile dosya kapsamında yer alan davacıya ait satış ve prim miktarlarını gösterir ekran görüntüleri, prim ödemelerini gösterir makbuzlar ve diğer kayıtlar ile tüm deliller bir arada değerlendirilmek suretiyle davacının ödenmeyen prim alacağını bulunup bulunmadığı hakkında bir karar verilmesi gerekmektedir. Eksik incelemeyle yazılı şekilde karar verilmiş olması bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

20.05.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.